

Силабус курсу

Моніторинг та управління земельними ресурсами

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма «Геодезія та землеустрій»

Рік навчання: IV, Семестр: VII

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., доцент **Гулько Роман Йосипович**

Контактна інформація

olesya_72@ukr.net, +380962502751

Опис дисципліни

Дисципліна “Моніторинг та управління земельними ресурсами” спрямована на формування у студентів теоретичних та практичних навичок щодо моніторингу природних ресурсів та оптимізації їх використання на національному, регіональному та локальному рівнях та ефективному управлінні ними. Набуття навичок роботи з основними нормативно-правовими документами, що стосуються контролю за використанням та охороною земель.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Зміст і структура системи моніторингу земель та управління ними	Знати структуру та зміст моніторингу земель і його основні поняття, правові основи моніторингу земель та управління ними.	
4 / 2	2. Наукові основи та сучасні концепції моніторингу земель.	Знати порядок ведення моніторингу земель, система показників моніторингу земель. Вміти організувати ведення моніторингу земель.	Поточне опитування
4 / 3	3. Законодавчі основи ведення державного моніторингу земель.	Знати правові основи моніторингу земель в Українському законодавстві, державну політику у сфері регулювання економіко-правових земельних відносин.	Тестування
4 / 3	4. Організація проведення моніторингу земель та система управління земельними ресурсами	Вміти організувати ведення моніторингу земель. Знати принципи та способи здійснення системи моніторингу земель. Знати Управлінський процес на національному, регіональному і місцевому рівнях.	Тестування

	та землекористуванням в Україні.		
4 / 4	5. Напрями і механізми державного управління земельними ресурсами.	Вміти прогнозувати та планувати земле- та ґрунтоохоронні заходи. Організовувати землеустрій. Організовувати ведення державного земельного кадастру. Здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель. Регулювати земельні відносини	Поточне опитування
4 / 4	6. Види моніторингу земель.	Мати поняття загального, оперативного та фонового моніторингу земель.	
4 / 3	7. Оцінка екологічного стану земельних ресурсів та виявлення кризових ситуацій. Моніторинг земель кризового стану.	Вміти оцінювати ерозійну небезпеку, пестицидне та техногенне забруднення земель. Мати поняття про моніторинг кризових ситуацій, пов'язаних з забрудненням території.	Тестування
2 / 2	8. Критерії і нормативи екологічного стану земель щодо їх пестицидного, техногенного та радіаційного забруднення.	Вміти визначати кількість шкідливих речовин у навколишньому середовищі. Знати методи визначення концентрації шкідливих речовин у повітрі. Вміти створювати моніторингової мережі.	Тестування
4 / 3	9. Моделювання та проектування організаційної системи управління земельними ресурсами	Вивчити методика проектування організаційної системи управління земельними ресурсами.	Тестування
4 / 2	10. Система органів територіальних громад, що здійснюють управління землекористуванням.	Вивчити систему органів територіальних громад, що здійснюють управління землекористуванням.	Поточне опитування
4 / 3	11. Напрями і механізми управління землекористуванням територіальними громадами.	Знати напрями та механізми управління землекористуванням на рівні територіальних громад.	Поточне опитування
4 / 2	12. Здійснення землеустрою та ведення державного земельного кадастру як основний механізмів	Знати методика ведення державного земельного кадастру	Поточне опитування

	управління земельними ресурсами		
4 / 3	13. Концепція "governance" як основа підвищення ефективності управління земельними ресурсами.	Знати концепцію "governance" і вміти її застосовувати на практиці.	Тестування
4 / 3	14. Теоретико-методологічні засади формування системи інтегрованого управління земельними ресурсами	Знати систему інтегрованого управління земельними ресурсами та вміти застосовувати її на практиці	Поточне опитування

Літературні джерела

1. Анопрієнко Т. В. Аналіз сучасного стану кадастрової оцінки земельних ділянок / Є. І. Кучеренко, Т. В. Анопрієнко // Системи обробки інформації – 2016. – №1 (138). – С. 94–99.
2. Ачасов А. Б., Ачасова А. О. Інтегральний аналіз даних дистанційного зондування і цифрових моделей рельєфу з метою великомасштабного ґрунтового картографування//Вісник ХНАУ. №.4 . 2010. С. 28-32.
3. Богатирчук-Кривко С. К. Оцінювання ефективності управління земельними ресурсами в сільському господарстві // Збалансоване природокористування. 2015. №1. С.82-86.
4. Броцак І. С., Гевко Р. Б., Никеруй С. С. Моніторинг, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки ґрунтів Тернопільської області. Монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2013 -160с.
5. Бусуйок Д. Управлінські та сервісні правовідносини в земельному праві України: монографія. К.: Ніка-Центр, 2017. 352 с.
6. Вітровий А. О. Моніторинг земель із застосуванням сучасних технологій ДЗЗ та ГІС // Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції [Херсон, 11-12 червня 2020 року]. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. – С. 54-57.
7. Вітровий А. О. Роль геодезії в геоінформаційному забезпеченні моніторингу земель // Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. 28 квітн. 2020 р. (ЛТЕУ, м.Львів). Тернопіль: Осадца Ю. В., 2020. -С. 130-133.
8. Волков С. Н., Черкашин К. И. О критериях и порядке отнесения земельных участков к особо ценным сельскохозяйственным землям // Землеустройство, кадастр и мониторинг земель. 2015. №1. С. 6-13.
9. Гавриш Н. С. Використання, відтворення та охорона ґрунтів в Україні: теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2016. 398 с.
10. Грановська Л. М., Морозова О. С. Теоретико-методичні засади розвитку екологічного моніторингу сільськогосподарських земель у зоні зрошення / Л. М. Грановська, О. С. Морозова // Механізм регулювання економіки. – 2016. – № 2. – С. 25-29.

11. Грещук Г., Ступень Р. Використання геоінформаційних систем у землевпорядкуванні // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія: Економіка АПК. 2015. №22(2). С.158-161.
12. Добряк Д. С., Кузін Н. В. Землеустрій як інструмент реабілітації деградованих земель сільськогосподарського призначення // Збалансоване природокористування. 2016. №3. С.116-126.
13. Дорош О. С., Бутенко Є. В., Купріянич І. П. Застосування даних дистанційного зондування Землі при вирішенні проблем управління землями сільськогосподарського призначення: наук. монографія. К.: Медінформ, 2015. 256 с.
14. Євсюков Т. О. Класифікація та екобезпечне використання особливо цінних земель: монографія. Київ-Львів: Ліга-Прес, 2015. 452 с.
15. Земельна політика європейського співтовариства: принципи, проблеми, реалізація: монографія / А. Г. Мартин [та ін.]. К.: Компринт, 2017. 159 с.
16. Котикова О. І. Моніторинг та оцінка сталості розвитку сільськогосподарського землекористування регіонів України // Економіка АПК.2017. №5. С. 24-32.
17. Літошенко О. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення / О. Літошенко // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 8. – С. 83-87.
18. Мартин А.Г. Реформування системи моніторингу земель в Україні: напрями та механізми // Земельний вісник України. – листопад 2017 р. (Електрон. ресурс) / Спосіб доступу: URL: <http://zemvisnuk.com.ua/news/propozits-vchenikh>.
19. Моніторинг земельних відносин в Україні. 2016-2017: статистичний щорічник / Програма «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні». К.: 2018. 168 с.
20. Наукові дослідження з моніторингу та обстеження сільськогосподарських угідь України за результатами X туру (2011-2015рр.) / за редакцією І.П.Яцука. К.: ДУ «Інститут охорони ґрунтів України», 2018. 66с.
21. Новаковська І. О. Моніторинг сільськогосподарського землекористування / І. О. Новаковська // Вісник аграрної науки. – 2016. – № 4. – С. 69-75.
22. Новаковський Л. Я., Олещенко М.А. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування. – Комунальне підприємство "Київський інститут земельних відносин", 2014. – 274 с.
23. Оверковська Т.К. Моніторинг земель України: правові аспекти / Т.К. Оверковська // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. — 2015. — № 1. — С. 125—128.
24. Петриченко В. Моніторинг земель, як рятівний круг / В. Петриченко, С. Балюк, В. Медведєв // Урядовий кур'єр. – 2014. – 12 квітня. – № 68. – С. 8.
25. Сакаль О. В. Багаторівневий підхід до управління земельними ресурсами в умовах децентралізації влади в Україні / О.В. Сакаль, Н.А. Третяк // Екологічні та соціально-економічні особливості управління природними ресурсами в умовах децентралізації влади: зб. матер. всеукр. кругл. столу, 19 берез. 2015 року. – К.: НУБіП, 2015. – С. 236-241
26. Спосіб очищення земель від забруднення нафтою або нафтопродуктами: пат. № 123515 U Україна: (51) A01B 79/00 A01C 21/00 (2006.01). Р. І. Розум, М. В. Буряк, І. В. Любезна, А. О. Вітровий ; – опубл. 26.02.2018, бюл. № 4/2018 4 с.
27. Спосіб відновлення порушених земель пат. № 126596 U Україна: (51) A01B 79/00 (2006.01). А. О. Вітровий, М. В. Буряк, Р. І. Розум, І. В. Любезна ; – опубл. 25.06.2018, бюл. № 12/2018 4 с.
28. Степанець В. Концептуальні основи інноваційного розвитку сільськогосподарського землекористування на засадах моніторингу земель // Земельні ресурси України і землевпорядна наука: минуле, сьогодення, майбутнє: матеріали Всеукраїнської наук.-практ.. конф аспірантів, магістрів і студентів, яка присвячена Дню землевпорядника. – К., 2017. – 250 с. – С. 186-188.

29. Управління земельними ресурсами: [навчальний посібник] / Г. І. Шарий, В. В. Тимошевський, Р. А. Міщенко, І. А. Юрко. – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 172.

30. Управління земельними ресурсами : конспект лекцій (для магістрів спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій) / І. С. Глушенкова, Т. В. Анопрієнко, І. В. Кошкалда, О. М. Трегуб; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 85 с.

31. Формування моделі управління природними ресурсами в ринкових умовах господарювання: [монографія] / [за заг. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М. А. Хвесика]. — К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. — 304 с.

32. Шарий Г.І. Інституційне забезпечення розвитку земельних відносин в аграрному секторі України: [монографія] / Г.І. Шарий – Полтава. – 2015. – 352 с.

33. Юн Г. М., Мединський Д.В. Застосування безпілотних літальних апаратів у сільському господарстві / Г М. Юн, Д.В. Мединський // Наукоємні технології. – 2017. – №4 (36). – С. 335-340.

34. Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy : Environmental policy document catalogue. URL: <https://www.eea.europa.eu/policy-documents/pan-european-biological-andlandscape> (Last accessed: 21.01.2017).. - p. 64-73.

35. The methodology of professional competencies formation for the specialists in environmental monitoring on the basis of synergistic pedagogics / Bordiug N. and others. Edukacija – Technika – Informatyka : kwartalnik naukowy. 2018. № 1 (23). P. 197–201.

36. The State of the World's Land and Water Resources for Food and Agriculture – Managing Systems at Risk / Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO. Rome, 2016. 50 p.

37. Spenser William P. Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору: досвід аграрної політики США William P. Spenser, E. A. Кірсєва Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.2016. №9. С. 20-29.

38. Stupen M. Development of land planning of especially valuable lands in agriculture / M. Stupen // MOTROL. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture. — 2017. — Vol. 19. — No. 1. P. 49–54.

39. Zemelka G. Environmental monitoring and management-environmental engineering education at CUT Kraków, Poland. Global journal of engineering education. 2016. Vol. 18, № 1. P. 35–39.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-7) – усне опитування, тестування	20
Модуль 2 (теми 1-14) – ректорська контрольна робота	20
Модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ, враховуючи поточне опитування (теми 1-14) – індивідуальна письмова робота	20
Екзамен (теми 1-14) – тести, завдання, кейси	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом